

MECHANIZM PODZIELONEJ PŁATNOŚCI DLA PODATKU VAT

Autor:
Mateusz Wojciechowski
radca prawny
Kancelaria Prawna Media

W dniu 1 lipca 2018 r. weszła w życie ustawa¹ wprowadzająca do polskiego porządku prawnego długo zapowiadany mechanizm podzielonej płatności dla podatku VAT, tzw. **split payment**. Wskazany mechanizm ma stanowić kolejne narzędzie mające na celu ograniczenie procederu wyłudzenia podatku od towarów i usług.

NA CZYM POLEGA SPLIT PAYMENT?

Upraszczając, split payment polega na umożliwieniu przedsiębiorcy dokonania zapłaty kwoty wynikającej z otrzymanej faktury, w ten sposób, że:

- 1) wartość netto z danej faktury będzie uiszczana na „standardowy” rachunek bankowy kontrahenta,
- 2) natomiast równowartość kwoty podatku VAT z danej faktury będzie przekazywana na utworzony przez bank „specjalny” rachunek VAT kontrahenta.

Diagram zawierający przykład płatności bez zastosowania tego mechanizmu:

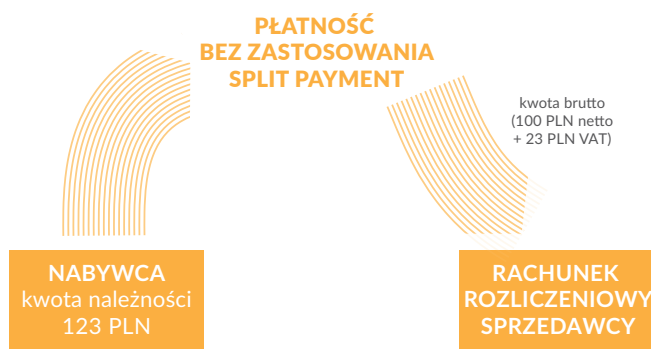
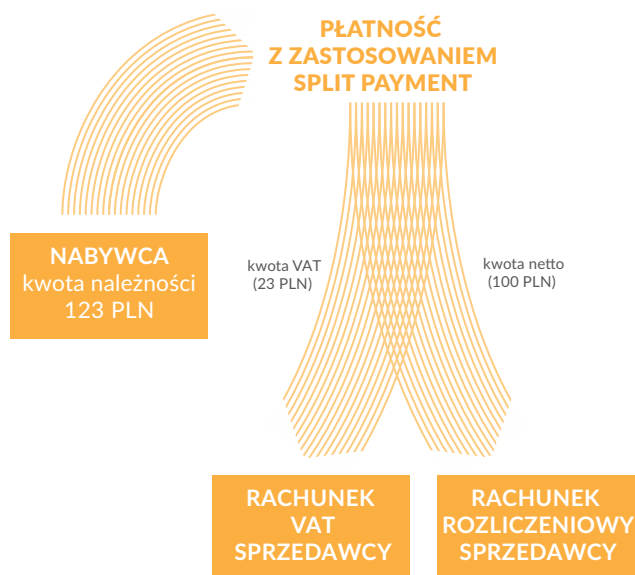

Diagram zawierający przykład płatności z zastosowaniem split payment:

¹ Ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 62).

Split payment dotyczy wyłącznie transakcji **B2B** – pomiędzy przedsiębiorcami. Na chwilę obecną korzystanie ze split payment jest **dobrowolne**. Nowelizacja wprowadza przy tym kilka zachęt dla przedsiębiorców w celu upowszechnienia stosowania tego mechanizmu, które zostaną omówione w dalszej części niniejszego opracowania. Należy jednak zaznaczyć, że Ministerstwo Finansów planuje od dnia **1 stycznia 2019 r. wprowadzić obowiązkowy split payment przynajmniej dla części podatników**.

RACHUNEK VAT – SPECJALNY RACHUNEK NA POTRZEBY SPLIT PAYMENT

Wprowadzana nowelizacja nakłada na banki oraz SKOKi obowiązek otwarcia dla każdego przedsiębiorcy posiadającego choćby jeden rachunek w danym banku, specjalnego rachunku VAT, który służy do obsługi mechanizmu split payment. Warto wiedzieć, że **przedsiębiorca nie musi zawierać ani oddzielnej umowy z bankiem na otwarcie rachunku VAT, ani też ponosić dodatkowych kosztów z tytułu prowadzenia rachunku VAT przez bank**. Środki gromadzone na rachunku VAT mogą być oprocentowane a zgromadzone odsetki będą przekazywane automatycznie na „standardowy” rachunek rozliczeniowy przedsiębiorcy.

OGRANICZONE MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA ŚRODKAMI NA RACHUNKU VAT

Przedsiębiorcy mają ograniczone możliwości dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunku VAT. Przede wszystkim, z rachunku VAT przedsiębiorcy mogą przelewać środki na rachunek VAT swoich kontrahentów czy też dokonać zapłaty kwoty zobowiązania podatkowego VAT na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

WYKONYWANIE PRZELEWU METODĄ SPLIT PAYMENT

Możliwość stosowania split payment dotyczy **wyłącznie płatności dokonywanych za pomocą przelewu bankowego**. Przedsiębiorcy nie mogą zastosować split payment przy płatności gotówkowej lub za pomocą karty płatniczej czy kredytowej. W celu skorzystania ze split payment przedsiębiorca musi, dokonując płatności danej faktury na rzecz swojego kontrahenta, wpisać w komunikat przelewu udostępniany przez bank:

- (1) numer faktury, w związku z którą dokonywana jest płatność,
- (2) wartość sprzedaży brutto,
- (3) równowartość podatku VAT wynikająca z faktury, która ma być przelana na rachunek VAT kontrahenta oraz
- (4) numer NIP tego kontrahenta.

W wyniku takiej płatności wartość netto sprzedaży zostanie przekazana na „standardowy” rachunek rozliczeniowy kontrahenta a wartość podatku VAT na jego rachunek VAT. Z uwagi na powyższe **rekomendujemy wyczerpująco pracowników i współpracowników przedsiębiorców, by bezwzględnie nie przekazywali oni kontrahentom informacji o numerze rachunku VAT**. Realizowanie płatności z zastosowaniem split payment jest dokonywane bez podania numeru rachunku VAT. Dlatego też podanie kontrahentom numeru rachunku VAT może prowadzić do nieprawidłowego realizowania przelewów z zastosowaniem split payment i w konsekwencji otrzymywania kwoty netto z danej faktury również na rachunek VAT.

WADY WYNIKAJĄCE ZE STOSOWANIA SPLIT PAYMENT

Powszechne stosowanie split payment skutkuje **ograniczeniem możliwości dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunku VAT przez przedsiębiorców**, co może pogorszyć ich płynność finansową. Jak wskazano, z rachunku VAT przedsiębiorcy mogą przede wszystkim przelewać środki na rachunek VAT swoich kontrahentów lub dokonywać zapłaty kwoty zobowiązania podatkowego VAT na rachunek właściwego urzędu skarbowego. Nie jest jednak możliwe wykorzystanie przez przedsiębiorcę środków zgromadzonych na rachunku VAT w celu zapłaty innych niż VAT podatków oraz należności budżetu Państwa (np. składek na ubezpieczenia społeczne) czy jednostek samorządu terytorialnego (np. podatek od nieruchomości). Jak wskazano powyżej stosowanie split payment jest ograniczone do płatności dokonywanych za pomocą przelewów bankowych. Zdecydowanie większa część wydatków mikro i małych przedsiębiorców jest dokonywana za pomocą kart płatniczych. W konsekwencji, **środki zgromadzone na rachunku VAT są de facto zablokowane dla tych przedsiębiorców, do momentu, w którym uiszczą kwotę zobowiązania w VAT na rachunek właściwego organu podatkowego.**

Wejście w życie mechanizmu split payment zapewne wymusza także potrzebę **dostosowania systemów płatniczo-księgowych przedsiębiorców do nowych wymogów**, co z pewnością wiąże się z dodatkowymi kosztami. W niektórych przypadkach konieczne jest też oddelegowanie lub zatrudnienie pracownika do monitorowania płatności realizowanych z zastosowaniem split payment. W związku z faktem, że z zastosowaniem split payment mogą być także dokonywane płatności jedynie części wartości podatku VAT wynikającej z danej faktury – pozostała część może być zaś uiszczana na standardowy rachunek przedsiębiorcy – **należy w odniesieniu do każdej zapłaconej faktury analizować, czy całość wartości podatku VAT została uiszczona przez kontrahenta oraz na jaki rachunek: standardowy czy na rachunek VAT.** Ponadto oddelegowany pracownik przedsiębiorcy powinien dokonywać bieżącej analizy, czy środki wpływające na rachunek VAT stanowią faktyczną zapłatę wartości podatku VAT z faktur wystawionych przez danego przedsiębiorcę. **Z uwagi na specyfikę komunikatu przelewu split payment, mogą zdarzyć się omyłkowe wpłaty wartości podatku VAT na rachunek VAT od przedsiębiorców niebędących kontrahentami danego podmiotu. Tego rodzaju sytuacje rodzą nowe ryzyko ekonomiczne.** Jest tak, gdyż w przypadku błędnie zaadresowanych kwot księgowanych na rachunku VAT, przedsiębiorca, który otrzymał nienależną mu kwotę, ponosi solidarną odpowiedzialność za rozliczenia VAT nadawcy takiej płatności. Aby uniknąć tej solidarnej odpowiedzialności ważne

jest, aby przedsiębiorca niezwłocznie zwrócił nienależną mu kwotę VAT, co dodatkowo potwierdza potrzebę oddelegowania danego pracownika do kontroli otrzymywanych przelewów na rachunek VAT.

W dodatku split payment nie pozwala na dokonywanie paczek przelewów, ponieważ jedna płatność może dotyczyć wyłącznie jednej faktury. Powyższe może prowadzić do zwiększenia kosztów dokonywania przelewów bankowych.

SYSTEM ZACHĘT

Ustawodawca zachęca przedsiębiorców do korzystania z mechanizmu split payment systemem zachęt.

Do najistotniejszych należą:

- 1) możliwość uzyskania przyspieszonego (bezwzględnie 25 dni) otrzymania zwrotu różnicy podatku VAT w sytuacji, w której zwracane środki będą przelewane na rachunek VAT;
- 2) brak sankcji przewidzianej w art. 112c ustawy o VAT polegającej na możliwości ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego w przypadku np. odliczenia VAT udokumentowanego tzw. pustą fakturą;
- 3) brak stosowania przepisów dotyczących odpowiedzialności solidarnej odbiorcy/usługobiorcy z dostawcą/usługodawcą;
- 4) możliwość obniżenia kwoty zobowiązania podatkowego w VAT o niewielką kwotę w przypadku jego wcześniejszej spłaty.

DALSZE REKOMENDACJE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Czy biorąc pod uwagę powyższe wady i zalety stosowania split payment istnieje konieczność ograniczania jego stosowania przez przedsiębiorców? To zależy.

W przypadku, w którym po stronie danego przedsiębiorcy regularnie powstaje nadwyżka podatku naliczonego nad podatkiem należnym, ze względu na możliwość uzyskania przyspieszonego zwrotu podatku na rachunek VAT (25 dni kalendarzowych), należy rozważyć tę formę uzyskiwania zwrotu podatku VAT. W konsekwencji po uzyskaniu zwrotu na rachunku VAT będą znajdować się zwrócone środki pieniężne. W tej sytuacji należy rozważyć sposób nimi dysponowania, w szczególności na rzecz jakich kontrahentów mogą być realizowane przelewy z zastosowaniem split payment. Wydaje się, że w dobrym tonie kontaktów gospodarczych będzie uzgodnienie z danym kontrahentem, czy realizacja na jego rzecz przelewów split payment jest z jego punktu widzenia pożądana. W zależności od profilu działalności i ogólnych rozrachunków VAT przedsiębiorców, różne są ich zapatrywania na kwestię

otrzymywania przez nich płatności z zastosowaniem split payment. Należy bowiem pamiętać, że otrzymywanie znacznej ilości płatności z zastosowaniem split payment wpływa negatywnie na płynność finansową przedsiębiorców.

W przypadku gdy dany przedsiębiorca dojdzie do wniosku, że z jego punktu widzenia nie jest pożądanym otrzymywanie płatności faktur wystawianych na rzecz przedsiębiorców z zastosowaniem split payment, rekomendowane jest **rozważenie zawarcia aneksów do obowiązujących umów ze wszystkimi bądź wybranymi kontrahentami**. Tego rodzaju aneksy mogą bowiem zawierać postanowienia:

a) zachęcające kontrahentów do niedokonywania płatności za pomocą split payment np. w postaci bonusów lub rabatów naliczanych od należnego przedsiębiorcy wynagrodzenia (lub innych form zachęt), bądź

b) zobowiązujące kontrahentów do niedokonywania płatności za pomocą split payment pod rygorem możliwości żądania zapłaty kary umownej w odpowiedniej wysokości a w dalszej kolejności odszkodowania przewyższającego naliczoną karę umowną (tego rodzaju klauzule będą mogły obowiązywać do momentu wprowadzenia obligatoryjnego mechanizmu split payment).

WNIOSKI

Wobec dobrowolności split payment, to do przedsiębiorcy należy decyzja, czy będzie korzystać z tego mechanizmu. Tym niemniej należy pamiętać o tym, że przedsiębiorcy nie są w stanie przewidzieć czy i w jakim stopniu mechanizm split payment będzie stosowany przy dokonywaniu zapłaty za wystawione przez nich faktury. Wobec powyższego na przedsiębiorcach ciąży obowiązek przygotowania się do stosowania tego mechanizmu przez ich kontrahentów. W przypadku, w którym potrzebowałiby Państwo pomocy prawnej w związku z wprowadzanymi zmianami, zachęcamy do kontaktu.

KONTAKT

Masz pytania? Skontaktuj się z autorem:
mateusz.wojciechowski@kancelaria.media.pl

Kancelaria Prawna Media
ul. Łąkowa 21/17
61-879 Poznań

www.kancelaria.media.pl

Dołącz do nas w social media i bądź na bieżąco:

[/KancelariaPrawnaMedia](https://www.facebook.com/KancelariaPrawnaMedia)

[/company/kancelaria-prawna-media/](https://www.linkedin.com/company/kancelaria-prawna-media/)